

NORGES HØYESTERETT

Den 6. mai 2020 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Webster, Thyness og Steinsvik i

HR-2020-956-U, (sak nr. 20-066211STR-HRET), straffesak, anke over kjennelse:

A (advokat Nils Christian Nordhus)

mot

Påtalemyndigheten (politivadokat Fredrik Reinertsen)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder videre anke over lagmannsrettens kjennelse om forlengelse av varetektsfengsling på grunn av gjentakelsesfare.
- (2) A, født 00.00.1997, ble første gang fengslet ved Oslo tingretts kjennelse 19. februar 2020. Han var da siktet for overtredelse av straffeloven § 333 første ledd, jf. § 332 første ledd, jf. § 15, § 231 første ledd, jf. § 15, og § 231 første ledd.
- (3) Fengslingen er senere forlenget. Siktelsen ble 16. mars 2020 utvidet til også å gjelde overtredelse av straffeloven § 251 første ledd, jf. § 15, subsidiært straffeloven § 266.
- (4) Oslo tingrett avsa 15. april 2020 kjennelse med slik slutning:

«A, født 00.00.1997, kan fortsatt holdes i varetektsfengsel inntil noe annet bestemmes av påtalemyndigheten eller retten, men ikke ut over 13. mai 2020.»
- (5) A anket kjennelsen til Borgarting lagmannsrett, som 22. april 2020 avsa kjennelse med slik slutning:

«Anken forkastes.»
- (6) A har anket kjennelsen til Høyesterett. Anken gjelder lagmannsrettens saksbehandling og rettsanvendelse. Det er i korte trekk anført at det ikke er riktig at lagmannsretten tidligere har funnet mistankekriteriet oppfylt for forholdene i siktelsen post III a og b. Saksbehandlingsfeilen har innvirket på avgjørelsens innhold. Avgjørelsen etterlater tvil om hvorvidt lagmannsretten har undergitt vilkåret om skjellig grunn til mistanke en forsvarlig vurdering. Kjennelsen må oppheves. Lagmannsretten har videre misforstått forpliktelsen etter EMK artikkel 5 nr. 3, og kjennelsen innebærer en krenkelse av bestemmelsen.

- (7) Det er lagt ned påstand om at lagmannsrettens kjennelse oppheves.
- (8) *Påtalemyndigheten* har i korte trekk anført at den er enig i at lagmannsretten tar feil når den i kjennelsen legger til grunn at lagmannsretten tidligere har vurdert skjellig grunn til mistanke for siktelsen post III a og b. Det anføres imidlertid at feilen ikke har hatt innvirkning på lagmannsrettens resultat og dermed ikke kan lede til opphevelse. Saken har for øvrig hatt god fremdrift så langt. Staten har overholdt sin aktivitetsplikt.
- (9) Det er lagt ned påstand om at anken forkastes.
- (10) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at ankeutvalget bare kan prøve lagmannsrettens saksbehandling og generelle lovtolking, jf. straffeprosessloven § 388 første ledd. Når det gjelder forholdet til Grunnloven og Den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK), kan ankeutvalget også prøve den konkrete rettsanvendelsen, men ikke lagmannsrettens bevisbedømmelse.
- (11) Den 29. januar 2020 ble det tatt ut tiltalebeslutning mot A for en del forhold begått i oktober 2019. I tillegg er han ved tilleggstiltalebeslutning 31. januar 2020 tiltalt for brudd på besøksforbud.
- (12) A ble i tillegg siktet 19. februar 2020 for grovt heleri (post I) og oppbevaring av narkotika (post II og III). Ved Oslo tingretts kjennelse samme dag ble han varetektsfengslet frem til 18. mars 2020. Grunnlaget for fengslingen var da skjellig grunn til mistanke for forholdene i siktelsen og bevisforspillelsesfare. Både siktede og påtalemyndigheten anket kjennelsen. Ved Borgarting lagmannsretts kjennelse 21. februar 2020 ble anken fra siktede forkastet.
- (13) Siktelsen ble utvidet ved siktelse 16. mars 2020. I tillegg til de forholdene som var tatt med i den tidligere siktelsen ble A også siktet for medvirkning til tvang. Forholdene som var omfattet av den tidligere siktelsen ble endret til post nr. I, II og IV, mens de nye forholdene ble post III a og b. Forholdene er begått i perioden desember 2019 til februar 2020.
- (14) Fengslingsfristen er senere forlenget, først ved Oslo tingretts kjennelse 18. mars 2020. Grunnlaget for fengsling var da skjellig grunn til mistanke for de samme forhold som ved førstegangsfengslingen og gjentakelsesfare. De nye forholdene i post III a og b i siktelsen 16. mars 2020 ble ikke vurdert.
- (15) Fristen ble deretter forlenget frem til 13. mai 2020 ved Oslo tingretts kjennelse 15. april 2020. Også ved denne siste fengslingen var grunnlaget primært skjellig grunn til mistanke for de samme forhold som ved førstegangsfengslingen og gjentakelsesfare. I tillegg viste tingretten til at det var skjellig grunn til mistanke for forholdene i tiltalebeslutningen 29. januar 2020. Heller ikke her er de nye forholdene i post III a og b i siktelsen av 16. mars 2020 kommentert.
- (16) Siktede anket kjennelsen. Ved Borgarting lagmannsretts kjennelse 22. april 2020 ble anken forkastet. For så vidt gjelder spørsmålet om skjellig grunn til mistanke for forholdene i siktelsen, har lagmannsretten uttalt:

«Etter lagmannsrettens oppfatning er det mest sannsynlig at siktede har forholdt seg som beskrevet i siktelsens poster I, III a og III b og post IV. Postene II a og II b gjelder forhold av mindre betydning. Forholdene i siktelsen er vurdert av lagmannsretten i kjennelse 21. februar 2020 med videre henvisninger til tingrettens kjennelse. I kjennelsen er det lagt til

grunn at det er overvekt av sannsynlighet for at siktede er skyldig i forholdene i post I og III a og III b. Denne lagmannsrett slutter seg til vurderingen. Lagmannsretten peker også på de mange dokumenthenvisningene som fremgår av politiets påtegning 21. april 2020, som underbygger og styrker mistanken. Det har ikke fremkommet opplysninger som stiller mistankegrunnlaget i et annet lys nå. Etter lagmannsrettens oppfatning endrer ikke siktedes forklaring for politiet og i tingretten, eller de forhold som forsvarer har vist til i støtteskrivet, denne konklusjonen.»

- (17) Som det fremgår synes lagmannsretten å legge til grunn at forholdene i siktelsen post III a og b er vurdert tidligere av tingretten og lagmannsretten. Som gjennomgangen av saksforholdet viser er det ikke riktig at domstolene tidligere har «lagt til grunn at det er overvekt av sannsynlighet for at siktede er skyldig i forholdene i post ... III a og III b». Aktor og forsvarer er enige om at lagmannsretten her har begått en feil.
- (18) Også ved vurderingen av gjentakelsesfare og forholdsmessigheten av fortsatt fengsling har lagmannsretten vist til post III a og b.
- (19) Etter ankeutvalgets syn kan lagmannsrettens saksbehandlingsfeil ha hatt innvirkning på avgjørelsen, jf. straffeprosessloven § 385 tredje ledd, jf. § 343 første ledd.
- (20) Lagmannsrettens kjennelse må etter dette oppheves.
- (21) Avgjørelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens kjennelse oppheves.

Erik Thyness
(sign.)

Bergljot Webster
(sign.)

Kine Steinsvik
(sign.)